

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേദകടനാഥസ്യ വേദാന്താചാര്യസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ

॥ ഏകോനവിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ഏകോനവിംശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ |

വേദാന്താചാര്യവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ||

നിത്യപ്രബുദ്ധമപി നിർമലയാ സ്വദൃഷ്ട്യാ

നിദ്രാണവദുരനിമീലിതനേത്രപദ്മം |

പ്രാബോധികീഭിരുപസേദുരിതീവ വാഗ്ഭിഃ

സ്വാധീനമർത്യതനയം ശ്രുതിവന്ദിനസ്തം || 19.1 ||

യാമിന്യപൈതി യദുനാഥ വിമുഞ്ച നിദ്രാം

ഉന്മേഷ മൃച്ഛതി തവോൻമിഷിതേന വിശ്വം |

ജാതഃ സ്വയം ഖലു ജഗദ്ധിതമേവ കർതും

ധർമപ്രവർത്തനധിയാ ധരണീതലേ ത്വം || 19.2 ||

അശ്രാന്തസന്തതിഭിരാഭരണപ്രകാശൈഃ

ആരാത്രികം പ്രമുഖയന്ത്യ ഇവോപചാരം |

ഇച്ഛന്തി തേ പ്രഥമദൃഷ്ടിമനന്യലഭ്യാം

പദ്മാനനാഃ പദനിവേശനധന്യഹസ്താഃ || 19.3 ||

വൃദ്ധാഃ കഥഞ്ചിദരരം വൃതിഭിദ്യ ഹൈമം

ദൗവാരികാസ്തവ ഗൃഹീതസുജാതവേത്രാഃ |

നിർഗച്ഛതഃ പ്രവിശതശ്ച നിശാമയന്തോ

നാഥ ത്വദേകഹൃദയാ ന ഭജന്തി തന്ദ്രീം || 19.4 ||

വിശ്വൈകതീർഥഭജനേന വിശുദ്ധിമന്തോ

നിദ്രാജ്ഞിതാ നിഗമസീദ്ധി നിശാത്യയേ ച |

വൈതാനികാൻ വിധിവശേന വിഹൃത്യ വഹ്നീൻ
പുൺയാശയാഃ പരിചരന്തി പുരോധസന്തേ || 19.5 ||

നിദ്രാവശേന നിഭൃതേക്ഷണമുത്ഥിതാനാം
ദിത്രാണി മന്മരപദാൻയപഗത്യരീണാം |
കാലേ ഗൃഹീതമുചിതേ രശനാഃ കഥഞ്ചിത്
മൗനവ്രതം ജഹതി മുഗ്ധവധുജനാനാം || 19.6 ||

സന്ത്യജ്യതേ തരലമൗക്തികജാലഭൃശൈഃ
താരാഗണൈസ്ത്രിദശവർത്ത തമാലനീലം |
പദ്മാപതേരമൃതനിർമമനാവസാനേ
ദുഗ്ധാംബുരാശിപൃഷ്ഠതൈരിവ രൂപമഗ്ര്യം || 19.7 ||

നാമ സ്തൂരന്ത്യുപയതി ദ്യുമണിപ്രകാശേ
ന ജ്യോതിരിംഗണഗണാ ന ച താരകാഭ്യാഃ |
തേജസ്വിനോപി തമസൈവ സമൃദ്ധിമന്തഃ
ത്വത്സന്നിധൗ മുഷിതഭാസ ഇവ ത്വദന്യേ || 19.8 ||

ആനർതിതാൻ സലലിതം ദിവസാവസാനേ
വാചാലരത്നവലയൈർനിജഹസ്തതാലൈഃ |
നിദ്രാലസാൻ മൃഗഭൃശോ ഗൃഹനീലകംഠാൻ
ആവാസയഷ്ടിശിഖരാദവരോഹയന്തി || 19.9 ||

നൃത്യന്ത്യുദീരിതഘനസ്തനിതാമകാഞ്ചനേ
നേദീയസീം തവ നിശമ്യ വിഭാതനാനീം |
ചിത്രാതപത്രപരിമണ്ഡലചാരുബർഹാഃ
ശൃംഗാരയോനിശരപത്രരുചോ മയൂരാഃ || 19.10 ||

നിർഗത്യ ചിത്രഗരുതോ നിലയാന്തരേഭ്യഃ
താരസ്വനാസ്തരുണവിദ്രുമതാമ്രചൂഡാഃ |

രത്താങ്കണേഷു രമണീഭിരവേക്ഷ്യമാണാഃ

ക്രിഡാരണം വിദധതേ കൃകവാകുവർയാഃ || 19.11 ||

പ്രാപ്താസ്തുലാം ഹരിതകോമലബാഹ്യപത്രൈഃ

കിഞ്ചിത്പരിസ്തൂരിതശോണമുഖൈഃ സരോജൈഃ |

വാമഭൂവാം വലയപക്തിഷു സഞ്ചരന്ത്യോ

മഞ്ജു ക്വണന്തി മണിപഞ്ജരശാരികാസ്തേ || 19.12 ||

പ്രത്യക്ഷിതേ തമസി യാസ്യതി വിപ്രകർഷം

സംഹരന്നദാനുമതി സമ്പ്രതി ജീവലോകേ |

ഗംഗായമാനസലിലം നിജരശ്മിയോഗാത്

സിഷ്ണാസയേവ സിതദാനുരുപൈതി സിന്ധും || 19.13 ||

പ്രത്യുഷഃപർമസമയേന സമഗ്രധാപ്താ

ശോഷം വ്രജത്യമൃതരശ്മിമയുഖപൂരേ |

അഹ്നായ കൈശ്ചിദഭിഘാതമവാപ്സുവത്യഃ

താരാഃ പ്രയാന്തി വിലയം തനുബുദ്ബുദാഭാഃ || 19.14 ||

പത്യുസ്തൃഷ്ണാപ്രജഹതഃ പ്രഥമാബ്ധിതൽപം

സന്ധ്യാസരോരുഹദൃശഃ പ്രഥമോത്ഥിതായാഃ |

സീമന്തിതേ തിമിരകുന്തലമധ്യഭാഗേ

സിന്ധുരരാജിരിവ ഭാതി മയുഖരേഖാ || 19.15 ||

ജ്യോത്സ്നാപദേശമവധൂയ സിതോത്തരീയം

സ്തോകാവശേഷിതസദാഭരണപ്രബന്ധാ |

അംഗീകരോത്യരുണഭാവിതമംഗരാഗം

പ്രാചീ ദിശാ ദിനപതിം പരിഭോക്തുകാമാ || 19.16 ||

നിർണിജ്യ സമ്പ്രതി നിശാംഗനിവേശലഗ്നം

കാലേയപങ്കമിവ സന്തമസം കലങ്കം |

ക്ഷോണീഭ്യതാമരുണദീധിതയോനൂരക്താഃ
പാദാനലക്തകരസൈരിവ രഞ്ജയന്തി || 19.17 ||

പ്രാദുർഭവിഷ്യതി ചരാചരജന്തുവർഗേ
പ്രാപ്താരുണേന വിധുനാ തമസാ ച വേലാ |
ആഭാതി ഭാവിതപരസ്തരലേശയോഗാ
മായാവിപക്തിരിവ ലോഹിതശുക്ലകൃഷ്ണാ || 19.18 ||

ഉന്നിദ്രപദ്മനയനഃ സുഭഗോത്പലാഭഃ
സംഭാവിതോ മുനിഗണൈരുപപന്നബോധൈഃ |
രാഗോത്തരാം ശ്രീയമവാപ്യ രമാംഗശോഭി
ജാതഃ സ ഏഷ സമയോ ജഗദേകസേവ്യഃ || 19.19 ||

നീതഃ ശ്രമം നിഹതരാത്രിവരുമിനീകഃ
ചന്ദ്രാതപത്രവിനിപാതവിലുപ്ലഭുമാ |
പ്രത്യുഷവൈരിവിഭവേന പരാഹതാത്മാ
കാലപ്രതീക്ഷ ഇവ ഗച്ഛതി കാമവീരഃ || 19.20 ||

യോസൗ ജനസ്യ ദിശതീവ സുധാനിധാനം
ജാതധ്വനിഃ ശ്രുതിഷു ജാഗരദുന്ദുഭിന്ദേ |
മന്യേ സ ഏവ മദനസ്യ നിശാചരസ്യ
സ്വച്ഛന്ദസൗപ്തികനിവൃത്തിമഭിവൃന്തകൃതി || 19.21 ||

അന്തർബഹിശ്ച തമസാ പരിമുച്യമാനേ
ജാഗര്യയാ ജഗതി സമ്പ്രതി ദീപ്യമാനേ |
പഞ്ചായുധശ്ചിരപരിശ്രമശാന്തിമിച്ഛൻ
നിദ്രാമുപൈതി ഹൃദയേഷു നിതംബിനീനാം || 19.22 ||

അഗ്രേ ഭവൻ ഗുരുരിവ സ്വയമാനകാനാം
ആദിഷുസമ്പദിവ കന്ധരയാ തവൈഷഃ |

വ്യക്തപ്ലുതേന നിനദേന വിശുദ്ധവർണം
പ്രസ്തുതി നാമ നിഗമാൻ പ്രതിബോധശംഖഃ || 19.23 ||

മുഗ്ധാഃ സ്വമുഷ്ടിപരിമേയമനോജ്ഞമധ്യാഃ
പര്യായചാപലതികാ ഇവ പഞ്ചബാണം |
പ്രാസ്ഥാനികപ്രണയദുർവിനയോപശാന്തൈ
പ്രത്യക്ഷയൻ പ്രതിനിവർതയതീവ യുനഃ || 19.24 ||

അന്തശ്ചകാസദസിതോത്പലമങ്കയോഗാത്
ഭാസോൻമദേവ പരിമീലിതതാരകാർധാ |
നിഷ്ഠിതകാന്തിമകരന്ദരസം പ്രതീച്യാം
നീഹാരഭാസുചഷകം നിദധാതി സന്ധ്യാ || 19.25 ||

ദൃഷ്ട്വാ നിമീലിതവതീം നിയതിപ്രഭാവാത്
ആത്മപ്രിയാം കുമുദിനീമവധൂതധാമാ |
ചോതത്തുഷാരനയനോദകബിന്ദുരിന്ദുഃ
പ്രസ്ഥാനമിച്ഛതി മഹത്പ്രതിപന്നദൈന്യഃ || 19.26 ||

ഭോക്തും ദിവം നിജവിയോഗവിലുപ്ലവീകൃതം
പ്രാഗേവ തീവ്രരൂപിനാ പ്രഹിതേവ സന്ധ്യാ |
മാലിന്യയോഗമപനീയ കരാവമർശൈഃ
പ്രായോ യഥാർഹമനുലിഖതി കുങ്കുമേന || 19.27 ||

അർധേന പാടലമനുരൂകരാനുഷംഗാത്
അർധാന്തരേണ മണിമേഘകമന്തരിക്ഷം |
അസ്പൃഷ്ടതാപമധിരോഹതി നിസ്തമസ്തം
സംവീതപീതവസനേന തുലാം ത്യയൈവ || 19.28 ||

പദ്മാപദാംബുരുഹയാവകപിംഗഭാസാ
ഭാസാ നിതാന്തമുദയാന്തരിതസ്യ ഭാനോഃ |

ആരജ്യതേ ഗഗനമദ്യ ജഗത്പ്രസൂതേഃ

നാഭീസരോരുഹഭുവാ രജസേവ ഗാത്രം || 19.29 ||

ദഗ്ധും തമോ ദനുജബൃന്ദമിവാംബുരാശേഃ

ഉത്തസ്ഥുഷോ മധുരിപോരിവ തിഥയാക്ലഃ |

ഉൻമേഷിണീ സുമനസാമുദിതാ പുരസ്താത്

ചക്രപ്രഭാമനുകരോതി മരീചിമാലാ || 19.30 ||

ദൃഷ്ടിദ്വയം നിയതകാലമിദം പ്രജാനാം

ഏകാ നിമീലതി തയോരിതരാപ്യലക്ഷ്യാ |

തത്താദൃശോസ്തവ ദൃശോർയുഗപത്പ്രബോധാത്

ആലോകയോഗമനഘം ഭജതാം ത്രിലോകീ || 19.31 ||

പ്രാചീനശൈലവിഷയേ പ്രചുരാംശുരേഖാം

സന്ധ്യാദശാമരുണരാഗഘൃതാവസികൃതാം |

കാലോ നിധായ സൃജതീവ ശന്നൈസ്തദന്തേ

തിഥദ്യുതിം ത്രിഭുവനൈകമഹാപ്രദീപം || 19.32 ||

പർയാപ്തരശ്മിനികരേണ സുവൃത്തഭൂക്താ

സൂര്യേന്ദുബിംബയുഗലേന സമസ്ഥിതേന |

ആഭാതി കാലവണിജാ പരികൽപ്യമാനാ

നക്തംദിവക്ഷണതുലേവ നഭഃ സ്ഥലശ്രീഃ || 19.33 ||

നൈശം തമഃ ക്ഷിപതി നന്ദിതചക്രവാകേ

പദ്മാൻ പ്രബോധയതി ഭാവിതമിത്രഭാവേ |

ദൃഷ്ടിം പ്രസാദയതി ദർശിതസത്പഥ്യേന്ദ്രിൻ

ഭോഷോൽബണാ കുമുദിനീ ബഹുമാനശൂന്യാ || 19.34 ||

പാദസ്സുശാം ദിശതി ഭൂമിഭൂതാം പ്രകാശം

സത്തൃപ്തം സമേധയതി സദ്ഭിരുദിരിതാർഘ്യഃ |

തേജോഗണാനപി തിരസ്കൂരുതേ സ്വദീപ്താ
ചക്രപ്രിയസ്ത്വമിവ സമ്പ്രതി ചണ്ഡഭാനുഃ || 19.35 ||

ആജാനപാഞ്ചരതനുഃ പരഭാഗമൃച്ഛൻ
നീലാംബരദ്യുതിമുഷാ നിജലാംഛരനേന |
സ്തീതാകൃതിഃ പരിഗതോ മദരാഗലക്ഷ്യാ
വീര ത്വദഗ്രജ ഇവൈഷ വിഭാതി ചന്ദ്രഃ || 19.36 ||

സന്ധ്യാപരാഗസമയം പ്രതിലഭ്യ പുണ്യം
സ്നാതും നിശാ ഗഗനസൗധതലാവതീർണാ |
ആരക്തരൂപമവലംബയതാ കരാഗ്രം
പത്യാ സഹ പ്രവിശതീവ പരം സമുദ്രം || 19.37 ||

ദേവ ത്വയീവ ദിവസാഗമജാഗരുകേ
സംരക്തവിശ്വമുദയം സവിതർയുപേതേ |
അസ്തം ശന്നൈരഭിപതൻ ഭജതേ മൃഗാങ്കഃ
ത്വദ്വൈരിവാഭവനിതാവദനേന്ദ്രവസ്ഥാം || 19.38 ||

രാജ്യാസ്തമേതി സുഹൃദാ മദനേന സാർധം
ദീനാകൃതിഃ കുമുദിനീദ്യുഃഖഭാഭകോശാ |
വൈരീ സമേതി വിഷമാശ്വ ഇതീവ ഭീതാ
ഛായാച്ഛലേന ഭജതേ ഗഗനം ത്രിയാമാ || 19.39 ||

ആമൃശ്യ രാത്രിമരുണോദയജാതപുഷ്പാം
പ്രാപ്താനുതാപ ഇവ സത്പഥലംഘനേന |
ജ്യോത്സ്നാംശുകം ദ്വിജപതിഃ പരിധായ നൂനം
വ്രീഡാനതോ വിശതി വാരിനിധിം വിവർണ്ണഃ || 19.40 ||

അഭ്യുതി ഭാനുരുദയാദ്രിമസഹ്യതേജാഃ
സ്ഥാതും സ ഏഷ സമയോ ന മമേതി പശ്യൻ |

പ്രായഃ സമാശ്രയതി പാശഭ്യത്വഭിഗുപ്തം
താരാപതിശ്ചരമസാഗരതോയദുർഗം || 19.41 ||

മൂലേ മനാഗ്ഭവതി മുഞ്ചതി പൂർവഭാഗം
ശൈമിന്യമൃച്ഛതി തമാലരുചിസ്ത്രിയാമാ |
ആകൃഷ്ടതേ ചരമശൈലവനേ വിഹർതും
സീരായുധേന യമുനേവ സുധാംശുനേയം || 19.42 ||

പ്രസ്ഥാനകാലഭജനാത് പരിതോഷിതേന
ജ്യോത്സ്നാന്തരികാം ഹരിവധുസഹജേന ദത്താം |
പ്രായേണ നാകവനിതാനഖദീപ്തി ലക്ഷ്യാം
ശേഷാപടീം ചരമഭ്യഭ്യദസൗ ദധാതി || 19.43 ||

സൂക്ഷ്മാഭിരാമനീജദീധിതിസൂത്രലംബീ
പര്യന്തലഗ്നതിമിരാലകദർശനീയഃ |
സിന്ധൂരരഞ്ജിത ഇവൈഷ വിഭാതലക്ഷ്യാഃ
സീമന്തമൗക്തികമണിഃ പ്രതിഭാതി ചന്ദ്രഃ || 19.44 ||

പ്രാലേയരൂഷിതമിദം പ്രഥമേതരാബ്ധൗ
മഗ്നൈകദേശമനുയാതി മൃഗാങ്കബിംബം |
മാനച്ഛിദാം മകരകേതനസായകാനാം
ശാണോപലം ചിരനിഘർഷണകർശിതാർധം || 19.45 ||

ആദൗ വരാഭമുദിതം ശരപാണ്ഡു മധ്യേ
പശ്ചാൻമധുകപരിധുസരമിന്ദുബിംബം |
സമ്പദ്യതേ പുനരഭ്യുദ്യതമാമവസ്ഥാം
കാലാർപിതം കരജചിഹ്നമിവ ക്ഷപായാഃ || 19.46 ||

നൈശം തമിസ്രമരുണേന വിലുപ്തസാരം
നിഃശേഷയന്നയമുദേതി മയുഖമാലീ |

സത്സേവനേന പുരതോ മുഷിതൈകദേശം
വിദ്യാവതാം വൃജിനരാശിമിവാന്തരാത്മാ || 19.47 ||

ഉദ്ഗച്ഛതാ പുരുഷകേസരിണേവ പൂഷ്ണാ
കാലേ തമോ വിദലിതം കരഞ്ജേഃ പ്രവാലൈഃ |
ഗാഢം ഹിരണ്യകശിപോരിവ ഗാത്രമന്യത്
സന്ധ്യാച്ഛലേന രുധിരം ക്ഷരതീവ സാന്ദ്രം || 19.48 ||

പ്രാപ്തോദയസ്യ തപനസ്യ തവേവ ധാമ്നാ
ക്ഷിപ്തോ ഗുഹാന്തരനിരുദ്ധ ഇവാന്ധകാരഃ |
വിശ്വാവലോകനനിരോധവിയാതവൃത്തേഃ
അത്യാഹിതസ്യ പരിപാകമിവൈഷ ഭുക്തേ || 19.49 ||

മഗ്നാ ചിരം മഹതി സന്തമസാംബുരാശൗ
ദംശ്രാദിരാമരുചിനാ ദിവസാഗമേന |
ഉത്ക്ഷിപ്യതേ ദനുജശോണിതലോഹിതേന
പ്രായോ വരാഹവപുഷാ വിഭുനേവ ഭൂമിഃ || 19.50 ||

നിദ്രാമപാസ്യ തമസാ ച ദൃശോ നിരോധം
പ്രത്യങ്മുഖം പ്രഥമതഃ പ്രഥയൻ പ്രകാശം |
നിഃശ്രേയസപ്രതിപദേന നിജ്ജന ധാമ്നാ
വിശ്വം സമാധിരിവ ദർശയതേ വിവസ്വാൻ || 19.51 ||

ആശാപരീതമവിവേകമിവാന്ധകാരം
ശങ്കാശതാസ്പദലക്ഷിതസർവതത്ത്വം |
നിർധൂയ സമ്പ്രതി നിശാമിവ ബാഹ്യവിദ്യാം
തത്ത്വാവസായ ഇവ ഭാതി വിഭാതകാലഃ || 19.52 ||

നിർവിശ്യ ചന്ദ്രസിതപദ്മരസം നിശാത്മാ
ലോലംബജാതിരഭിതോ ലുലിതാന്യപുഷ്പാ |

ത്വദ്യക്ത്രചന്ദ്രനിരപായരസാനിദാനീം
പദ്മാനുപൈതി പരിതോഷിതരാജഹംസാൻ || 19.53 ||

നാത്യന്തതഃ കുമുദിനീ പ്രതിപന്നനിദ്രാ
നാതീവ ബോധമുപയാതി സരോജിനീ ച |
ഏതേന നൂനമനയോരവിശേഷഭൃശ്യാ
നാമാനുവൃത്തിനിയതേവ ഭവത്യവസ്ഥാ || 19.54 ||

പര്യസ്യതാ സുരഭി പദ്മപരാഗജാലം
പക്ഷാനിലേന പരിധൂനനസംഭവേന |
സംധുക്ഷയന്തി മകരധ്വജഹവ്യവാഹം
ശാന്തം പുനഃപുനരമീ സരസീഷു ഹംസാഃ || 19.55 ||

കാലോത്ഥിതാഃ സ്ഥിതിഭൃതോ ഗുണയന്ത്രിതത്ത്വാത്
ദാനോദകാർദ്രകരപുഷ്പരദർശനീയാഃ |
സംഭാവയന്ത്യഭിമുഖാഃ സമയോപയാതാൻ
ഭൃംഗാൻ വനീപകജനാനിവ വാരണേന്ദ്രാഃ || 19.56 ||

ഗഞ്ജാമുപേത്യ മദകുഞ്ജരഗണ്ഡപാലിം
മത്താൻ സമീക്ഷ്യ മധുപാൻ പരിഘൂർണമാനാൻ |
ശുദ്ധാനി ഹന്ത കുമുദാനി തമസ്യപേതേ
ഭൂയസ്തദൻവയഭയാദിവ സങ്കുചന്തി || 19.57 ||

സത്ത്വക്ഷമാധികതയാ ശയിതാഃ പുഥിവിദ്വാം
നിദ്രാമയീം വ്യപഗമയൂ നിജാമവിദ്വാം |
നിഃ സംഗവൃത്തിനിയതാഃ സ്ഥിരസംയമാർഹാഃ
മുഞ്ചന്തി സമ്പ്രതി മദം മുദിതാ ഗജേന്ദ്രാഃ || 19.58 ||

സൈന്യാദയസ്സവ ഹയാഃ സമയേ പ്രബുദ്ധാഃ
ചത്വാര ഏവ നിഗമാസ്സവ മുർത്തിമന്തഃ |

ആവർതയന്ത്യതനുഹേഷിതവീചിഭേദൈഃ
വൈരാത്രികം വടുഭിരധ്യയനം പ്രവൃത്തം || 19.59 ||

ആയോധനേ വിഹരണ്ണേപ്യവധാനവന്തഃ
പ്രാജ്ഞഃ പരിച്ഛേദപരിഷ്കരണോപചാരൈഃ |
സന്ധോജയന്തി രഥയോഗവിദഃ ശതാംഗം
താർക്ഷ്യം ദ്വിതീയമിവ സാരഥയസ്സ്യദീയം || 19.60 ||

നിദ്രാവശേഷവിഗമേപി മദാനുഷംഗാത്
മനം ദൃശോ മുകുലയന്തി മദാവലേന്ദ്രാഃ |
ഏഷാമനുരുകിരണൈരരുണീകൃതാനാം
സപ്തസ്രുതാം ഭവതി സാന്ധ്യപയോദലക്ഷ്മിഃ || 19.61 ||

ആലക്ഷ്യ ദൂരമവരോധഗൃഹാദമുഷ്ഠാത്
സ്വാഭാവികം വദനമാരുതസൗരഭം തേ |
അന്ദോരുഹാം ഗുണമപത്രപയൻ സമീരോ
മനം പരിഭ്രമതി മന്ദിരദീർഘികാസു || 19.62 ||

ആഘൂർണിതാനി മൃദുനാ പവനേന പദ്മാ -
ന്യാവേദയന്തി മദലേശമയീമവസ്ഥാം |
നിർഗച്ഛതാം തവ ച വാരവധൂജനാനാം
നിദ്രാവശേഷകലുഷാണി വിലോചനാനി || 19.63 ||

രേണുത്കരാഃ സരസിജോത്പലകൈരവാണാം
കുർവന്ത്യനുരുതിമിരേന്ദുരുചിപ്രകാശാഃ |
പ്രായഃ സമുദ്രതരുണീപരികർമഭൂതാം
ചർചാം നവീനഘൃസൃണാഗുരുചന്ദനാനാം || 19.64 ||

അധ്യാസിതം കുമുദതൽപമപോഹ്യ കാലേ
പദ്മോത്പലാനി ശനൈകഃ ശ്രീയമാവ്രജന്തിം |

സംവീജയന്ത്യലഘുചാമരദർശനീയൈഃ

പക്ഷൈഃ സ്വയം പരിജനാ ഇവ രാജഹംസാഃ || 19.65 ||

പ്രത്യുഷലക്ഷണരസായനസമ്പ്രയോഗാത്

പ്രാലേയരശ്മിമഹസാ ജരസേവ മുകുതാഃ |

പദ്മോത്പലപ്രഭൃതിഭിഃ പരികർമവത്ത്യാ

ഗൃഹ്ണന്തി യൗവനദശാം ഗൃഹദീർഘികാസ്തേ || 19.66 ||

ഔദ്യാനികീഷു സുമനഃ സ്വനവാപ്തപൂർവം

നൂനം സരോരുഹവനേഷു ച നൂതനേഷു |

ആദിത്സതേ വദനമാരുതസൗരഭം തേ

ശയ്യാനികായുമഭിതോ വിഹരൻ സമീരഃ || 19.67 ||

അർച്യസ്യ സമ്പ്രതി സതാമവഗാഢതീർഥാ

മന്യേ പ്രഗൃഹ്യ നലിനീ മകരന്ദമർഘ്യം |

വ്യക്തദ്വിരേഫനിനദാ വിഹിതാഭിമുഖ്യാ

പത്യുസ്തൃഷാം പ്രണയതീവ കരപ്രസാരം || 19.68 ||

ജ്യോത്സനാസഖീം കുമുദിനീം ഭ്രമരഃ പ്രഹൃഷ്യൻ

നിർവിശ്യ നിത്യപരിശുദ്ധരുചിം നിശായാം |

രാഗാദുപൈതി നലിനീം രജസാദ്വിജുഷാം

കിം നാമ നാചരതി മന്ദമഹസ്തവർതീ || 19.69 ||

സന്ധ്യാച്ഛലേന പുരുഷോത്തമ സാമ്പ്രതം തേ

സൈവാധുനാ ഭൃഗുസുതാ തമസാം നിഹന്ത്രി |

ഭൂയഃ സമുത്ഥിതവതീ ധൃതപുണ്ഡരീകാ

ഭോഗായ സാഗരഗൃഹാദ്ഭുവനൈകയുനഃ || 19.70 ||

ചന്ദ്രാതപത്രിദിവശൈവലിനീപ്രവാഹേ

മഗ്നോത്ഥിതാം കമലിനീമുപസേവമാനാഃ |

പ്രത്യഗ്രഭിന്നമുകുലപ്രസൃതൈഃ പരാഗൈഃ
ഉത്ഥാപയന്ത്യഗുരുധൂപമിവോത്പലിന്ധഃ || 19.71 ||

പൗരന്ദരീം ദിശമനുരൂനിബദ്ധരാഗാം
ദൃഷ്ട്വാ തഥാ പരിണമത്യപരാ ദിശ്യാപി |
സ്ത്രീണാം ഗതാനുഗതികപ്രതിപത്തിഭാജാം
ഖ്യാതം തതോ ഭവതി കാമിതകാമിനീത്വം || 19.72 ||

നിദ്രായതേ കുമുദിനീ ചിരസമ്പ്രബുദ്ധാ
സുപ്താ പ്രബോധമുപയാതി സരോജിനീ ച |
യാമേഷു വൃത്തിമനയോരധിഗമ്യ നൂനം
ശിഷ്യായിതം ത്വദവരോധനിതംബിനീഭിഃ || 19.73 ||

മിത്രസ്യ ലുപ്തമസോപ്യതിരാഗഭാജഃ
സമ്പ്രേക്ഷണം മമ ന യുക്തമിതീവ മത്യാ |
മീലത്യസൗ കുമുദിനീ സഹ താരകാഭിഃ
പ്രാപ്തം വ്രതം തദിഹ രാജപരിഗ്രഹാണാം || 19.74 ||

ആമോദയോഗമവശാത് സഹസാസ്ത്രിശ്രയന്തേ
പത്യുസ്ത്രിഷാം തവ ച പാദനിഷേവണേന |
ക്ഷിപ്താസ്ത്വയാ ഹൃദി ഗൃഹീതശുചഃ ക്ഷിതീന്ദ്രാഃ
സ്യാന്തർനിവിഷ്ടമധുപാശ്ച സരോജകോശാഃ || 19.75 ||

ആവിസ്തമിതൈരമൃതസിന്ധുതരംഗകൽപൈഃ
ആകേകരപ്രിയതമാജനദൃഷ്ടിഭോഗ്യൈഃ |
ത്വത്സൗഖശായനികസൂരിഗണേന സാർധം
നിർവേശയോഗമുപയാമ നിരീക്ഷണൈസ്തേ || 19.76 ||

അധിഗതനിലയാനാമൗപവാഹ്യദ്വിപാനാം
മദപയസി വിതൻവൻ മജ്ജനോൻമജ്ജനാനി |

പ്രവഹതി പവമാനഃ സ്പന്ദയൻ മന്ദമന്ദം

പരിണമദരുണിമ്നഃ പങ്കജാരണ്യകോശാൻ || 19.77 ||

ഉപവനമധുപാനാമുൻമദസ്യൈരഗീതൈഃ

തനുമരുദുപദിഷ്ടൈശ്ചാരുലാസ്യൈർലതാനാം |

ദരവിലുലിതദാനൈർദന്തിനാം കർണതാലൈഃ

സമയസമുചിതം തേ ഭാതി സംഗീതകൃത്യം || 19.78 ||

ഹരതി രതിവിഹാരൈരർധവിസ്രംസിതാനാം

യുവജനഹൃദയാനി ശ്രാന്തപഞ്ചായുധാനി |

ഉപഹിതഗുണമാരാദുത്ഥിതാഭിർവധുഭിഃ

കുടിലനിയമിതാഗ്രം ഗുന്ദനം ചൂലികാനാം || 19.79 ||

ക്ഷിതിരിയമവധൂതധ്വാനനീലോത്തരീയാ

വികസിതമുഖപദ്മാ വ്യക്തസന്ധ്യാംഗരാഗാ |

അഭിമതകരദാനാ നിർവൃപേക്ഷാ ത്വദന്യൈഃ

അനുഭവിതുമിവ ത്വാം ദർശയത്യാത്മരൂപം || 19.80 ||

മധുന ഇവ ദയായാഃ സാമരസ്യം ദധാനൈഃ

കമലവനമനന്താം കാന്തിമധ്യാപയദ്ഭിഃ |

ഫണിപതിരമണീയം ദേവ പര്യങ്കമുജ്ജ്വലൻ

പരിണമയ ശുഭം നഃ പാവനൈരക്ഷിപാതൈഃ || 19.81 ||

ദിനമുഖമിതി നാമ ശ്രാവിതഃ സുതപുത്രൈഃ

അഭജത ജിതനിദ്രാ ജാഗരം യാദവേന്ദ്രഃ |

സരിദപഗമകാലേ സാധുസംരക്ഷണാർഥം

മുനിഭിരിവ സ ഏവ സ്തൂയമാനോ മുകുന്ദഃ || 19.82 ||

ധനമിവ നിഗമാനാം ധർമമുത്തമഭിഷ്യൻ

ത്രിജഗദനുവിധേയം കർമ നിഷ്ഠാദ്യ സാന്ധ്യം |

സിതഗുണപരിധാനൈഃ സേവിതോ മന്ത്രിമുഖൈഃ
അലമകുരുത നാഥോ ഹൈമമാസ്ഥാനപീഠം || 19.83 ||

|| ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്യേക്ഷനാഥസ്യ വേദാന്താചാര്യസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ഏകോനവിംശഃ സർഗഃ ||
കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ |
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ||